

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/9/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2616208222
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2616208222.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a sudkýň: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: R. V., nar. XX.XX.XXXX a D. V., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, deti rodičov - matka: P. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. H. XXXX/XX, R., zastúpená advokátom: JUDr. Agata Džáčovská, Hviezdoslavova 315, Senica, otec: Ing. E. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, o návrhu otca na zníženie výživného a úpravu styku s mal. D., na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 11P/39/2016-88 zo dňa 18. júla 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie bez číselného označenia výrokov rozhodol, že:

„Súd upravuje styk otca s mal. D. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou každý párný týždeň v mesiaci vždy v sobotu v čase od 14.00 hod. do 16.00 hod. v prítomnosti matky.

Matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť, dieťa odovzdať a prevziať v určenom čase v mieste bydliska dieťaťa a otec je povinný dieťa prevziať a odovzdať v určenom čase v mieste bydliska dieťaťa. Týmto súd mení rozsudok OS Senica sp. zn. 7P/19/2016-33 zo dňa 07.07.2016 v časti úpravy práv a povinností k mal. D..

Vo zvyšku súd návrh otca zamietá.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

2. Rozhodnutie odôvodnil s použitím ust. § 78 ods. 1, § 26, § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4 a ods. 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, zák. opatrením č. 186/2013 Z.z. účinného od 01.07.2013 a vecne tým, že súd zo zisteného skutkového stavu veci a z vykonaného dokazovania vyvodil ten právny záver, že návrh otca v časti zníženia výživného nebol podaný dôvodne. V zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine neprišlo k podstatným zmenám pomerov odôvodňujúcim zmenu predchádzajúceho rozhodnutia o výške výživného pre maloleté deti. Od posledného rozhodovania o výživnom jednak uplynula veľmi krátka doba a jednak sa možnosti a schopnosti rodičov podstatne nezmenili. Pokiaľ ide o skutočnosť, že otec dosahuje oproti poslednej úpravy výživného nižší príjem, tu treba poukázať na to, že už v čase poslednej úpravy výživného bol nezamestnaný, evidovaný, pričom poberanie podpory v nezamestnanosti je viazané len na určitý čas a napriek tejto skutočnosti uzatvoril s matkou detí rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa zaviazal platiť výživné v sume po 150,- Eur na každé dieťa. Vtedy si otec detí privyrábal ešte brigádne. Navyše súd má za to, že vzhľadom na vzdelanie otca, je v jeho možnostiach a schopnostiach nájsť si lepšie platené zamestnanie, ak by netrval na zamestnaní v jeho odbore. O tomto predložila právna zástupkyňa matky pracovné ponuky z ktorých sú tieto skutočnosti tiež zrejmé. Otec si môže opätovne nájsť brigádu, aby tak zvýšil svoj mesačný príjem. Otec detí nepreukázal žiadne skutočnosti, ktoré by mu

bránili v tom, aby si našiel lepšie platené zamestnanie poprípade brigádu popri súčasnom zamestnaní. Podľa zák. opatrenia č. 186/2013 Z.z., účinného od 01.07.2013 je životné minimum na jednu plnoletú osobu určené sumou 198,09 Eur mesačne. Vychádzajúc aj zo súčasného príjmu otca (375,88 Eur) otcovi po zaplatení výživného na mal. deti v celkovej sume 300,- Eur, zostane ešte suma 175,88 Eur mesačne (?), ktorá je len mierne pod hranicou tohto životného minima. Súd tiež zohľadnil, že otec sa nad rámec bežného výživného ničím nepodieľa na výžive detí. V tejto súvislosti je ešte potrebné poukázať na skutočnosť vyplývajúcu z vyššie citovaných ustanovení zákona o rodine, podľa ktorých dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Zohľadniac tieto skutočnosti súd dospel k záveru, že doteraz určené výživné je primerané ako možnostiam a schopnostiam rodičov, najmä otca, tak i veku a odôvodneným potrebám detí. Z týchto dôvodov súd návrh otca na zníženie výživného ako nedôvodný zamietol.

3. Pokiaľ ide o návrh otca v časti úpravy styku s mal. D. v tejto časti bol návrh otca podaný čiastočne dôvodne. Súd zistil, že naposledy, teda na čas po rozvode, nebol styk otca s deťmi upravený. Otec sa návrhom domáha len úpravy styku s mal. D.. Pokiaľ ide o mal. R., tu musí súd prisvedčiť tvrdeniam matky, že otec o ňu nejaví vôbec žiadny záujem a to ani formálny. Podľa správy z poradenského procesu zo dňa 13.02.2017 pracovali s rodinou V. od 08/2015 do 06/2016 a od 09/2016 do súčasnosti pracujú s mal. D. (pre jej úzkosti), pričom otec sa odmieta aktívne zúčastňovať tohto poradenstva, aj keď má vedomosť o tom, aký postoj má mal. D. k stretávaniu sa s ním. Táto nemá k otcovi vybudovaný žiaden citový vzťah a to napriek skutočnosti, že až do 09/2015 žili rodičia detí v spoločnej domácnosti. Momentálne je schopná zvládnuť stretnutie s otcom iba v prítomnosti matky alebo R., čo otec odmieta. V tomto zmysle maloletá D. vypovedala pred súdom, navyše to vyplýva aj zo správy z poradenského procesu dňa 13.02.2017. Z navrhovaných možností riešenia problému otec stretnutie s D. venčením psa, návštevu v cukrárni a to len za prítomnosti matky, možnosť asistovaného styku prostredníctvom akreditovaného subjektu odmieta. Mal. D. zase odmieta odísť sama s otcom, nástojčivé správanie otca zlepšeniu situácie nenapomáha. Absentujúci náhľad otca na svoje správanie je vnímané ako rizikové vo vzťahu k deťom, predovšetkým naznačené nevnímanie potrieb iných, vrátane D.. Správanie otca detí voči ich matke a deťom sa javí ako bizarné. Ani jeden z rodičov nenavrhol a ani netrval na súdnoznaleckom dokazovaní tak, ako to vyplýva zo správy z poradenského procesu zo dňa 13.02.2017. Súd tento dôkaz nevykonal ex offo z dôvodu, že má za to, že vo veci bolo možné rozhodnúť aj bez vykonania súdnoznaleckého dokazovania a to v rozsahu, ako súd rozhodol.

4. Pri takto určenom rozsahu styku je potrebné najmä, aby si mal. D. na otcovu prítomnosť zvykla, aby sa s ním zblížila. Na opätovné získanie dôvery mal. D. k otcovi bude na druhej strane potrebné, aby otec dodržiaval stanovenú úpravu styku s D., hlavne aby sa vyvaroval takého konania, z ktorého má D. evidentne úzkosti, t.j. nadmerné telefonáty, čakanie pred domom, resp. vchodom, prenasledovanie, bránenie matke výjazdu autom a podobného bizarného správania. Obaja rodičia by si mali uvedomiť, že prvoradý je záujem dieťaťa a preto by sa pri realizácii styku mali vyvarovať vzájomných invektív. K styku otca s maloletou by obaja rodičia mali pristupovať citlivo, nakoľko ide o jej ďalší zdravý vývoj. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že táto úprava styku otca s maloletou sa môže na návrh ktoréhokoľvek rodiča zmeniť. Ak bude takto určený styk prebiehať bez problémov, môže si časom otec podať návrh, aby tento styk bol širší a najmä bez prítomnosti matky.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania, ktoré si ani neuplatnili.

6. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec detí. Namietal v prvom rade výrok, ktorým súd upravil jeho styk s mal. D. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou každý párný týždeň v mesiaci vždy v sobotu v čase od 14.00 hod. do 16.00 hod. v prítomnosti matky. Matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť, dieťa odovzdať a prevziať v určenom čase v mieste bydliska dieťaťa a otec je povinný dieťa prevziať a odovzdať v určenom čase v mieste bydliska dieťaťa. Uviedol, že rozsudok v takomto znení považuje za taký, ktorý jednoznačne bráni rovnocennému a rovnoprávnemu vzťahu rodičov k dieťaťu po rozvode. Súd nesprávne vyhodnotil potreby maloletého dieťaťa, keď vôbec napriek jeho mnohonásobným žiadostiam na stretnutie s dcérou jednoznačne neurčil možnosti takého stretnutia. Pri vyhodnotení skutočností postupoval neobjektívne, keď nevzal do úvahy, že osoba, ktorá túto situáciu vyvolala je jednoznačne matka. Táto má zvrátené predstavy o rodine, napriek tomu jej súd bezvýhradne dal deti do osobnej starostlivosti a tým umožnil manipuláciu detí a jemu znemožnil stretnutia s deťmi. Považuje za nesprávne, ak súd pri určovaní stretnutia rodiča s deťmi vychádza z výsluchu dieťaťa,

ktorému predtým dva roky znemožní akýkoľvek primeraný a rovnoprávny vzťah s obidvomi rodičmi. Túto časť rozsudku považuje za teoreticky a formálne nejednoznačnú až nesprávnu, keď v rozsudku sa uvádza páry týždeň v mesiaci, čo považuje za nezvyklé a nepozná kalendár, ktorý by takýto údaj uvádzal. Pre jednoznačné určenie termínu žiada, aby súd uvádzal označenie týždňov v kalendárnom roku. Tiež nerozumie tomu, ako má prísť k odovzdaniu a vráteniu dieťaťa, keďže sa má jednať o stretnutie v prítomnosti matky.

V ďalšom namietal nesprávnosť rozhodnutia v časti úpravy výšky vyživovacej povinnosti, keďže jednoznačne sa jedná z jeho strany o zmenu pomerov. Pôvodne navrhovaná výška vyživovacej povinnosti zo strany matky vo výške 650,- Eur vyjadruje vzťah voči nemu a situáciu, ktorú chce ďalej využívať na vlastné obohatenie. Súd neobjektívne vyhodnotil fakt, že matka detí konala od začiatku voči nemu podvodne s cieľom mu čo najviac ublížiť so záujmom o vlastný prospech. Majetok v podobe nehnuteľností od neho vymámila, získala na svoj prospech a nakoniec drzo prehlásila, že on sa zbavil majetku, aby si znížil svoju vyživovaciu povinnosť. Okrem iného vymámila od neho trojizbový byt, ktorý neskôr predala za minimálne 60.000,- Eur. Súd nezobral do úvahy fakt, že bol matkou vyhodnený zo spoločnej domácnosti a z toho dôvodu musel riešiť zmenu bydliska a zamestnania. Vzhľadom na miesto bydliska sa jednoznačne jedná o primerané zamestnanie a jeho príjem je vzhľadom ku všeobecným hospodárskym podmienkam primeraný. Nechápe súd pri spôsobe výpočtu výšky životného minima, keď od výšky jeho príjmu 375,88 Eur odpočítal výšku jeho terajšej vyživovacej povinnosti v sume 300,- Eur a určil, že takto mu zostane 175,80 Eur, čo je vraj len mierne pod hranicou životného minima. Myslí, že aj táto absurdná a nesprávna hodnota dáva za pravdu jemu, keď tvrdí, že ďalšie platenie doterajšej výšky výživného ho ohrozuje na zabezpečenie základných potrieb. Naopak, pokračovanie takéhoto stavu dáva predpoklady na to, aby matka mohla situáciu naďalej využívať na svoj ďalší prospech. Pri ostatnom popisovaní skutočností ohľadom jeho zamestnania uviedol, že sú uvádzané klamlivé a zavádzajúce informácie. Ohľadom jeho ukončenia pracovného pomeru v K. O. je jednoznačne dané, že sa jedná o volenú funkciu a z tejto bol členskou schôdzou 15.03.2016 odvolaný. Čo sa týka údajnej ponuky na zamestnanie zo spoločnosti O.-O. v roku 2015 je vykonštruovaná a nikdy mu nebola v konkrétnej podobe predložená. Zavádzajúce informácie o týchto udalostiach vychádzajú zo snahy matky, aby mu čo najviac ublížila a vychádzajú z možností matky, ktorej aktuálny zamestnávateľ ovláda a riadi spomínané podniky. Matka detí udržiavala minimálne s jedným z riadiacich pracovníkov spomínaných podnikov milenecký vzťah. Trvá na svojom pôvodnom návrhu, v ktorom žiada o stretávanie sa s mal. D. každý páry týždeň v roku vždy v nedeľu v čase od 8.00 hod. do 18.00 hod. a úpravu vyživovacej povinnosti vo výške 60,- Eur na každé dieťa.

7. Matka a kolízny opatrovník odvolanie nepodali.

8. K doručenému odvolaniu sa vyjadrila matka prostredníctvom svojej advokátky s tým, že dôvody, ktoré otec uvádza nie sú pravdivé. Otec vôbec neberie do úvahy pocity dieťaťa, žiadnym spôsobom neprihliada na to, ako sa dieťa vysporiada s rozchodom rodičov, hľadá len na seba a svoje záujmy. Napriek tomu, že matka maloletých detí robí všetky kroky pre to, aby sa vzťahmi medzi deťmi a otcom upravili a chápe, že na to treba poskytnúť čas. Otec s takýmto riešením nesúhlasí a tieto jeho prejavy sa ukázali aj počas pojednávania. Na pojednávaní bola prizvaná aj mal. D., ale otec pred pojednávaním vôbec neprejavil záujem o kontakt s maloletou. Nerozprával sa s ňou a takisto sa zachoval aj po pojednávaní. Je zrejme, že otec maloletej hľadá len na svoje záujmy a nevie alebo nechce sa prispôsobiť potrebám detí a nemá spôsob ako sa s deťmi zblížiť. Deťom negratuluje k meninám, narodeninám, neposiela ani darčeky k Vianociam, čo deti vnímajú tak, že ich nemá rád. Vo veci zníženia výživného uviedla, že tento návrh považuje za trestanie matky detí a opäť otec neskúma potreby detí. Napriek skutočnosti, že má možnosť zamestnať sa s príjmom omnoho vyšším ako 1.000,- Eur, zamestnal sa na pracovisku s príjmom 375,88 Eur a preto zníženie výživného nie je na mieste. Má za to, že súd správne vyhodnotil situáciu a navrhla rozsudok Okresného súdu Senica v plnom rozsahu potvrdiť.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP, § 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario)

a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné, v dôsledku čoho je namieste rozsudok súdu prvej inštancie s použitím § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Predmetom konania na súde prvej inštancie bol návrh otca na zníženie výživného u oboch mal. detí a úpravu styku s mal. D..

11. Predmetom odvolacieho konania je výrok týkajúci sa úpravy styku s maloletou ako aj zamietajúci výrok napadnutého rozsudku o zníženie výživného.

12. V zmysle súdom prvej inštancie aplikovaného ustanovenia § 78 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 231 CSP, dohody i súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie dávok, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotno-právnu podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

13. Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení zákona je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

14. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosť, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

15. Z obsahu spisu je zrejmé, práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu boli upravené rozsudkom OS Senica č.k. 5P/35/2015-106 zo dňa 05.04.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.05.2016. Týmto rozsudkom boli obe deti zverené do osobnej starostlivosti matky a otcovi súd uložil povinnosť prispievať na ich výživu sumou po 150,- Eur mesačne na každé dieťa. Súd styk otca s mal. R. zakázal (s poukazom na vtedy prebiehajúce trestné konanie) a s mal. D. upravil tak, že otec bol oprávnený stretávať sa s maloletou D., každú poslednú sobotu v mesiaci od 14.00 hod. do 16.00 hod.

16. K úprave výživného došlo rozsudkom OS Senica č.k. 7P/19/2016-33 zo dňa 07.07.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.07.2016, súd manželstvo rodičov maloletých detí rozviedol. Pre čas po rozvode súd schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej boli obe deti zverené do osobnej starostlivosti matky, otec sa zaviazal platiť na nich výživné v sume po 150,- Eur mesačne na každé dieťa. Styk otca s deťmi nebol upravený. V čase tejto úpravy výživného bol otec maloletých detí nezamestnaný od 16.03.2016, evidovaný, podľa jeho vyjadrenia na pojednávaní dňa 07.07.2016 vo veci vedenej pred OS Senica pod sp. zn. 7P/19/2016 okrem iného vypovedal, že je bez príjmu, býva u rodičov, resp. známych, ktorým prispieva na spoločnú domácnosť (z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že sumou 150,- Eur mesačne). Následne uviedol, že dostáva podporu v nezamestnanosti 60% z jeho príjmu, cca 800,- Eur netto mesačne, ale túto podporu, ktorú mu vyplácala Sociálna poisťovňa už nebude brať. Privyrábal si ešte brigádne do sumy max. 140,- Eur mesačne. Matka detí mala príjem v sume 504,46 Eur netto, poberala rodinné prídavky na dve deti v sume 47,04 Eur mesačne. Bývala s deťmi v 4-izbovom byte. Ani jeden z rodičov nemal inú vyživovaciu povinnosť.

17. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že mal. D. je dieťa narodené z manželstva jej rodičov, mal. R. pochádza z prvého manželstva matky, pričom počas manželstva si ju Ing. E. V. osvojil.

18. Pri hodnotení schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd vychádza z reálnych zárobkových schopností a možností takéhoto rodiča, ktoré sú dané nielen jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, pracovnými skúsenosťami, zdravotným stavom), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, predovšetkým existenciou pracovných príležitostí primeraných subjektívnym predpokladom povinného rodiča, či vôbec možnosťou zamestnať sa. Pokiaľ povinný rodič skončí pracovný pomer u zamestnávateľa, kde dosahoval vyšší zárobok, súd sa musí zaoberať dôvodmi a okolnosťami, prečo k takémuto rozhodnutiu došlo, na koho podnet a za kých dôvodov bol pracovný pomer povinného rodiča skončený (nadbytočnosť, zdravotný stav, zmena bydliska a pod.).

19. Súd prvej inštancie však v danom konaní posudzoval zmenu pomerov predovšetkým z hľadiska príjmov rodičov, hlavne otca ako výživou povinnej osoby, hoci nastalé zmeny nemôžu byť posudzované izolovane, bez ozrejmenej dôvodov, ktoré viedli k tejto zmene a bez vyhodnotenia majetkových pomerov oboch rodičov. Okrem toho sa súd dopustil aj mylného výpočtu, čo spôsobuje zmätočnosť odôvodnenia rozhodnutia v časti o zamietnutí návrhu na zníženie výživného.

20. Súd teda nespĺnil svoju vyšetrovaciu funkciu a nezisťoval dôsledne majetkové pomery rodičov a ich životnú úroveň a tak ich nemohol ani zhodnotiť, dokazovanie, ktoré aj súd prvej inštancie vykonal, dostatočne nevyhodnotil a preto je odvolacia námietka otca dôvodná.

21. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť aj či boli splnené podmienky pre zmenu styku otca s maloletou spôsobom určeným v rozsudku súdu prvej inštancie s prihliadnutím na odvolacie argumenty otca.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní bol otcom podaný aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o úprave styku.

23. Okresný súd Senica vydal vo veci neodkladné opatrenie a to uznesením č.k. 11P/39/2016-15 dňa 30.11.2016, ktorým návrhu vyhovel len v časti úpravy styku otca s mal. D., vo zvyšku návrh zamietol. Proti tomuto podala odvolanie matka detí, ktorá navrhla neodkladné opatrenie otca zamietnuť. Odvolanie odôvodnila tým, že vzťahy medzi otcom a deťmi nie sú dobré, čo si otec zavinil svojím správaním počas spoločnej domácnosti, konaním ako opustil spoločnú domácnosť a následne nezaujímaním sa o deti. O staršiu dcéru R. sa vôbec nezaujíma, čo deklaruje aj v samotnom návrhu, kde nemá ani len formálny záujem. Pre spôsob správania sa otca, mal. D. dlhodobo navštevuje psychologičku v rámci ÚPSVaR Senica. Maloletá má evidentný strach stráviť čas s otcom osamote. Počas spoločnej domácnosti s

ňou otec netrúvil voľný čas, nevybudoval si vzťah a to ani napriek matkiným návrhom. Tiež poukázala na uznesenie OR PZ v Senici, odbor kriminálnej polície č.k. ČVS: ORP: - 22/VYS-SE-2016 zo dňa 28.09.2016. Podľa nej k styku v prípade skutočného záujmu otca bude môcť prísť postupne a pod dohľadom viacerých odborníkov.

Krajský súd Trnava uznesením č.k. 11CoP/21/2017-38 zo dňa 06.03.2017 uznesenie súdu v napadnutej časti zmenil tak, že návrh zamietol. V odôvodnení okrem iného konštatoval, že s poukazom na správu z poradenského procesu pre rodinu V. z ÚPSVaR Senica, referátu poradensko-psychologických služieb (ktorú správu si odvolací súd po odvolaní matky vyžiadal) majú za to, nie je v záujme maloletej D. upraviť styk otca s ňou podľa návrhu otca neodkladným opatrením, naopak je potrebné vykonať dokazovanie vo veci samej, aby bolo možné dospieť k záveru, akým spôsobom je vhodné a dôvodné upraviť jeho styk s dieťaťom v záujme zabezpečenia práv maloletej.

24. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a § 26 sa použijú primerane.

25. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

26. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

27. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode.

28. Zákon o rodine zasahuje do úpravy styku s maloletým dieťaťom len v špecifických, neštandardných situáciách s tým, že uprednostňuje dohodu o úprave styku s maloletým dieťaťom a rozhodovanie súdu prichádza do úvahy až po zistení, že takáto dohoda nie je možná. Ak dohody niet, súd upraví styk s maloletým dieťaťom rodičov, ktorí spolu nežijú. Zákon o rodine umožňuje, aby súd upravil styk rodiča s maloletým dieťaťom, keďže kontakt a stretávanie sa maloletého dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je prirodzeným a bežným prostriedkom upevňovania a udržiavania ich vzťahov, ak sa rodičia nedohodnú na styku s maloletým dieťaťom alebo rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je obmedzovaný a minimalizovaný zásahom iných osôb, s ktorými maloleté dieťa žije. Pri určovaní rozsahu, časového vymedzenia a miesta, musí súd posudzovať všetky okolnosti veľmi starostlivo. Musí mať na zreteli záujem dieťaťa a dbať na to, aby sa pri rozhodovaní o styku rešpektovalo právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a tiež práva druhého rodiča, ktorý nebude mať maloleté dieťa v osobnej starostlivosti. Povinnosťou súdu je, aby zistil vždy spoľahlivý podklad k všestrannému objasneniu skutočností, ktoré charakterizujú osoby rodičov a prostredia, v ktorom rodičia žijú. Ide najmä o objasnenie osobných a povahových vlastností rodičov, ich zdravotného stavu (telesného i duševného), ich vzťah k rodine, deťom a starostlivosti o ne, ich životných podmienok (povaha zamestnania, hospodárskych a bytových pomerov, faktických možností venovať sa deťom), ich spoločenského uplatnenia, ich postoja k práci, ich vzťah k osobám, s ktorými žijú v spoločnej domácnosti, ich spôsobilosti viesť deti k správneému vzťahu k druhému rodičovi. Súčasťou výchovného prostredia, ktoré obklopuje maloleté dieťa a pôsobí na ne, sú aj osoby, s ktorými rodičia žijú v spoločnej domácnosti, preto je potrebné primerane skúmať ich osobné a povahové vlastnosti, zdravotný stav, vzťah k maloletým deťom a pod.. Rovnako treba zohľadniť aj vzdialenosť bydliska rodiča, ktorý ho nemá v osobnej starostlivosti, od bydliska maloletého dieťaťa. V každom prípade musí súd pri rozhodovaní o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom skúmať, či takáto úprava styku je v záujme maloletého dieťaťa, či to vyžadujú pomery v konkrétnej rodine, či by nedošlo k citovej ujme, a či by bol rozvoj maloletého dieťaťa najmä z citovej, rozumovej a mravnej stránky ohrozený.

29. Odvolací súd pri rozhodovaní o úprave styku zhodne so závermi svojej skoršej rozhodovacej praxe v obdobných veciach považuje za potrebné zdôrazniť, že rodičovské práva a povinnosti k maloletemu dieťaťu súd upravuje ako komplex oprávnení a povinností oboch rodičov s cieľom zabezpečenia riadneho a bezproblémového vývoja dieťaťa napriek okolnosti rozpadu vzťahu rodičov dieťaťa a to tak,

aby každý z rodičov mal v rámci stanovenej úpravy priestor nielen na utužovanie a prehĺbovanie svojho vzťahu k dieťaťu, ale i na uplatňovanie svojho výchovného vplyvu (pôsobenia) na dieťa a tiež na čo najširšie rozhodovanie o otázkach z tohto pohľadu významných. To platí bez ohľadu na to, či v konkrétnej veci má dôjsť k úprave rodičovských práv a povinností rodičov dieťaťa v súvislosti s rozvodom ich manželstva, alebo až po rozvode. Vo všetkých prípadoch sa tak deje predovšetkým z dôvodu nedostatku spolužitia rodičov dieťaťa (bez ohľadu na to, či tento bol vždy existujúcim stavom, alebo naopak nastal až ako dôsledok krízy v partnerskom vzťahu), ktorý vylučuje ich spoločnú starostlivosť a teda i spoločný výkon tohto konkrétneho rodičovského práva a súčasne i povinnosti. V prípade trvania stavu zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jednému z rodičov je žiadúce vytvoriť aj druhému rodičovi (popri určení mu vyživovacej povinnosti na dieťa) podmienky na to, aby sa aj on mohol podieľať na výchove dieťaťa a tiež na rozhodovaní o niektorých ďalších otázkach spôsobilých ovplyvniť jeho vývin. Len takto sa totiž môže vytvoriť, resp. v tom lepšom prípade pri existencii náležite kultivovaného vzťahu každého z oboch rodičov na jednej a dieťaťa na druhej strane, i prehĺbiť pocit spolupatričnosti takýchto osôb. Takto to potom musí/má byť bez zreteľa na kvalitu vzájomného vzťahu oboch rodičov dieťaťa.

30. Prvoradým je tu totiž záujem dieťaťa a tomu musia ustúpiť i všetky prípadné nezrovnalosti, a to i v podobe schopnosti rodičov sa nad svoje spory, či nimi subjektívne vnímané utrpené krivdy povzniesť. Ak potom možnosti rodiča dieťaťa nemajúceho dieťa v osobnej starostlivosti sú limitované práve časovými úsekmi vyhradenými styku dieťaťa s takýmto rodičom a majú spravidla charakter len doplnkového pôsobenia na dieťa vo vzťahu k výchove realizovanej tým rodičom, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, žiadúcou je taká úprava, ktorá na jednej strane bude rešpektovať i konkrétne okolnosti prípadu a potreby dieťaťa, na druhej strane však bude schopná eliminovať, či aspoň minimalizovať všetky potenciálne rušivé vplyvy.

31. V danom prípade mal. D. má XX a J. roka, otec býva v obvode Y. F., čo je vo veľkej vzdialenosti od bydliska matky s deťmi. Aj napriek výsluchu mal. D. je veľmi otázne, či súdom zvolená úprava styku otca s maloletou 2x do mesiaca na čas 2 hodín za prítomnosti matky je za danej situácie správnym a vhodným riešením. V súdnej praxi vzhľadom na špecifické okolnosti toho-ktorého prípadu sa prax prikláňa aj možnému riešeniu, keď pri prvých stretnutiach detí s rodičom, ktorý dieťa nemá v osobnej starostlivosti umožňuje prítomnosť druhého rodiča tzn. v začiatkoch styku počas niekoľkých týždňov, resp. mesiacov, kým sa vzťahy medzi rodičom a dieťaťom uvoľnia, obaja sa prispôbia prítomnosti druhého, nadviaže sa prirodzený kontakt, s tým, že v ďalšom už prítomnosť druhého rodiča nie je nutná, ani žiaduca. Ku každému prípade však súd musí pristupovať citlivo a zodpovedne sledujúc primárne záujem maloletého, pričom svoje rozhodnutie musí vo výroku rozsudku formulovať jasne, určite a zrozumiteľne a tiež s poukazom na nižšie uvedené i odôvodniť.

32. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

33. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 220 ods. 2 CSP, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok *Garciaruiz v Španielsko* z 21.01.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý

je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29.05.1997, Hikins c. Francúzsko z 19.02.1998).

34. Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

35. Porovnajúc odôvodnenie preskúvaného rozsudku prvoinštančného súdu s vyššie citovaným zákonným ustanovením a jeho uvedeným výkladom je zrejmé, že prvoinštančný súd sa ním dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozsudku totiž nie je možné zistiť vyššie uvedené pre rozhodnutie súdu relevantné skutočnosti, v dôsledku čoho je odôvodnenie rozsudku nielen neúplným, ale i nezrozumiteľným, čo zároveň bráni odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok riadne preskúmať. V odôvodnení preskúvaného rozsudku absentuje dostatočná a presvedčivá argumentácia súdu, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah, pri aplikácii ktorých konkrétnych ustanovení Zákona o rodine dospel k záveru, že návrh otca na zníženie výživného je nedôvodný. Súd zmenu v možnostiach, schopnostiach a majetkových pomeroch povinného otca, ale aj matky dostatočne nezisťoval a tým pádom ani náležite nezohľadnil. Obdobné nie je postačujúce ani odôvodnenie v časti rozhodnutia o úprave styku otca s mal. D..

36. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie i pri odhliadnutí od tých najzávažnejších vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

37. Keďže s poukazom na vyššie uvedené prvoinštančný súd náležitým nezisťovaním všetkých relevantných okolností potrebných pre posúdenie zmeny pomerov, pričom nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, čím potom vec i nesprávne právne posúdil, odvolací súd s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP v spojení s § 35 a § 36 CMP rozsudok súdu prvej inštancie, včítane závislého výroku o trovách konania, odvolaniami nenapadnutého, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

38. V zmysle vyhľadávacej zásady, vzťahujúcej sa na nesporové konania, bude potrebné objektivizovať príjmy a ustáliť zárobkové a majetkové pomery rodičov a porovnať aktuálne pomery s pomermi v čase ostatného rozhodnutia. Okrem príjmov a výdavkov majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnutelným veciam vyššej hodnoty, peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami.

39. Povinnosťou prvoinštančného súdu bude opätovne vyhodnotiť všetky okolnosti daného prípadu, doplniť dokazovanie so zameraním na zistenie pomerov na strane matky, otca i maloletej, citlivo posúdiť vzájomný vzťah otca a maloletej, výsledky vykonaného dokazovania bude potrebné vyhodnotiť jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach, vysporiadať sa so všetkými relevantnými argumentmi účastníkov konania uvedených aj v tomto odvolacom konaní a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodniť.

40. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).